AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SƏHİYYƏ NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN TİBB UNİVERSİTETİ

QASTROENTEROLOGİYA

FƏNNİ ÜZRƏ

TƏDRİS PROQRAMI

BAKI – 2025

Tərtib edənlər:

III Daxili xəstəliklər kafedrasının əməkdaşları:

T.ü.f.d., dosent Abdullyev Faiq Məmmədsadıq oğlu
T.ü.f.d., dosent Əlixanova İnara Çingiz qızı
T.ü.f.d., asistent Verdiyev Avtandil

Rəy verənlər:

1. Universitet daxili professor Serqey Alimetov
2. Universitetdən kənar professor Rafiq Quliyev

Fənn proqramına Elm və Təhsil Nazirliyindən nəşr hüququ (qrif) o zaman alınır ki, sizin fənn Elm və Təhsil Nazirliyinin təsdiq etdiyi təhsil proqramında mövcuddur.

Fənn proqramına Azərbaycan Tibb Universitetindən nəşr hüququ (qrif) o zaman alınır ki, sizin fənn universitet tərəfindən müəyyən edilmiş fəndir və tədris işçi planında mövcuddur.

Fənn proqramına Elm və Təhsil Nazirliyindən
nəşr hüququ (qrif) alınması üçün tələb olunan sənədlər

1 – Kafedradan çıxarış
2 – Fakültə elmi şurasından çıxarış
3 – Tədris-metodik şuradan çıxarış (əgər şura varsa)
4 – 2 rəy (universitet daxili və kənar)
5 – Notariusdan təsdiq olunmuş ərizə forması (qrif almaq üçün)
6 – Fənn proqramı möhürlənmiş və imzalanmış (möhür universitetin; imza proqramı tərtib edənlərin)
7 – Rektrorun adından Elm və Təhsil Naziriliyinə məktub
8 – A4 formatında təqdim etmək olar

Fənn proqramına Azərbaycan Tibb Universitetində
nəşr hüququ (qrif) alınması üçün tələb olunan sənədlər

1 – Kafedradan çıxarış
2 – Fakültə elmi şurasından çıxarış
3 – Tədris-metodik şuradan çıxarış (əgər şura varsa)
4 – 2 rəy (universitet daxili və kənar)
5 – Notariusdan təsdiq olunmuş ərizə forması (qrif almaq üçün)
6 – Fənn proqramı möhürlənmiş və imzalanmış (möhür universitetin; imza proqramı tərtib edənlərin)
7 – Kafedra müdirinin adından rektora məktub
8 – A4 formatında təqdim etmək olar

GİRİŞ

Qastroenterologiya daxili xəstəliklərin bir hissəsi olub, mədə - bağırsaq traktının və qaraciyərin bir çox xəstəliklərinin etiologiya, patogenez, diaqnostika və müalicə prinsiplərini öyrənir. Həzm traktı orqanlarının xəstəliklərini səciyyələndirən cəhət onların inadlı və uzun müddətli gedişə malik olmalarıdır. Eyni zamanda bu xəstəliklərin əksəriyyəti kəskinləşməyə və ağırlaşmaların inkişafına meyillidirlər. Son illər qastroenteroloji patologiyaların müayinə və müalicəsində qazanılmış müvəffəqiyyətlərə baxmayaraq bu xəstəliklərin sayında artım qeydə alınır. Bu artım təkcə ənənəvi olaraq çox rast gələn xroniki xəstəliklərdə (mədə və 12-barmaq bağırsağın xora xəstəliyi, xroniki xolesistit, xroniki hepatit və b.) deyil, eyni zamanda Kron xəstəliyi, xoralı kolit, qlüten enteropatiyası, nazik bağırsağın karsinoidi kimi nisbətən az rast gəlinən patologiyalarda da müşahidə olunur. Son illərdə müasir qastroenterologiya çox sürətli inkişaf mərhələsindədir. Alınan yeni məlumatlar həzm traktı xəstəliklərinin çoxunun etiologiyası və patogenezi haqda olan düşüncələri əsaslı sürətdə dəyişmişdir. Bu tərəqqi ilk növbədə yeni müasir instrumental və laborator tədqiqat metodlarının işlənib hazırlanması və tibbə daxil edilməsi, yüksək effektiv dərman vasitələrinin yaradılması, habelə sübuta əsaslanan təbabətin prinsiplərinin klinik təcrübəyə fəal şəkildə tətbiqi ilə bağlıdır.

AKTS: 3

Fənnin məqsədi:

"Qastroenterologiya" fənnin tədrisinin əsas məqsədi tələbələrə əsas qastroenteroloji xəstəliklərin müasir diaqnostika üsullarını və müalicə prinsiplərini öyrətməkdir.

Təhsilalan nəyi bilməlidir: "Qastroenterologiya" blokunun fənn proqramını başa vurduqdan sonra tələbə aşağıdakıları biləcək: qastroenteroloji xəstəliklərin etiologiya və patogenezi haqqında müasir təsəvvürləri; qastroenteroloji xəstəliklərin klinikası müasir diaqnostik və klassifikasion kriteriyalarını; təbabətin sübutlarına əsaslanan qastroenteroloji xəstəliklərin müasir müalicə prinsiplərini; qastroenteroloji xəstələrə tibbi yardımın mənəvi, etik və hüquqi prinsiplərini

Təhsilalan nəyi bacarmalıdır: ünsiyyət bacarıqlarına malik olmaq, qastroenteroloji xəstədən anamnez toplamaq; xəstənin ümumi müayinəsini aparmaq, qastroenteroloji xəstənin instrumental və laboratoriya tədqiqatlarının nəticələrinə klinik şərh vermək ; sərbəst diaqnoz qoymaq və müvafiq müalicə təyin edmək.

Təhsilalan nəyə yiyələnməlidir: xəstə, onun qohumları, həmkarları və digər tibb mütəxəssisləri ilə ən etibarlı əlaqələr qurmaq; komandada işləmək.

PROQR AM

“Qastroenterologiya” bloku Daxili xəstəliklər çərçivəsində tədris olunur. Fənnin tədrisinə 45 saat ayrılıb – 10 saat mühazirə, 35 saat praktiki dərslər.

MPF və HTF tələbələri üçün

“Qastroenterologiya” fənnindən mühazirələrin mövzu planı

N	Mövzular	Saat
1	Mədə-bağırsaq traktının qanaxmaları	2
2	Malabsorbsiya sindromu. Seliakiya	2
3	Mədə-bağırsaq sisteminin funksional xəstəlikləri. Qıcıqlanmış bağırsaq sindromu	2
4	Parenteral virus hepatitlərin (B, C, D) diaqnostikası və müalicəsi	2
5	Kəskin qaraciyər yetməzliyi	2

Cəmi: 10 saat

MPF və HTF tələbələri üçün

“Qastroenterologiya” fənnindən praktiki məşğələlərin mövzu planı

N	Mövzular	Saat
1	Mədə-bağırsaq traktının müayinəsi. Qastrointestinal sistemdən şikayəti olan xəstəyə yanaşma	2
2	QERX və ezofagit. Disfagiya	2
3	Qastrit. Peptik xora. Helikobakter pylori və mədə xərçənginin skrininqi	2
4	Bağırsağın iltihabi xəstəlikləri	2
5	Bağırsağın iltihabi xəstəlikləri	2
6	Asimptomatik qaraciyər enzim yüksəkliyi olan xəstəyə yanaşma	2
7	Xroniki ishal və qəbizlik	2
8	Xroniki hepatit (alkohol, qeyri-alkohol mənşəli qaraciyər piylənməsi xəstəliyi və steatohepatit. Autoimmun hepatit).	2
9	Qaraciyər sirrozu və ağırlaşmaları. Portal hipertenziya	2
10	Qaraciyər sirrozu və ağırlaşmaları. Assit və spontan bakterial peritonit	2
11	Metabolik və qenetik qaraciyər xəstəlikləri (Vilson xəstəliyi, hemoxromatoz, α1-antitripsin defisiti)	2
12	Öd kisəsi və öd yollarının xəstəlikləri	2
13	Pankreatit (kəskin və xroniki)	2
14	Ürəkbulanma və qusma. Meteorizm	2

15	Xroniki abdominal ağrı	**2**
16	Dispepsiyalar	**2**
17	Sarılıqlı xəstəyə yanaşma	**2**
18	Klinik bacarıqların qəbulu	**1**

Cəmi: 35 saat

METODİKİ TƏMINAT:

Harrisons Principles of Internal Medicine, 21th edition.

First Principles of Gastroenterology and Hepatology (A.B.R. Thomson and E.A.Shaffer, Editors)

Harrisons Gastroenterology and Hepatology 17th edition

"Qastroenterologiya" Ə.A.Hidayətov, A.A.Verdiyev, F.M.Abdullayev, F.M.Zeynalov, L.Ə.Hidayətova

TEXNİKİ TƏCHİZAT:

Fənn üzrə mühazirə və praktiki məşğələlər multimedia avadanlıqları (proyektor, ekran və s.) ilə təchiz olunmuş auditoriyalarda keçirilir.

Kağız formatı 60x84 1 / 16
Sifariş . Tiraj 30.

Azərbaycan Tibb Universitetinin
nəşriyyatında çap edilmişdir.
Tel.: (012) 595-55-76